

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 2 (34)

спецвипуск до

Всеукраїнського фестивалю науки

*«Наукові виміри освітнього середовища сучасних
коледжів»*

Вінниця – 2020

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

ВИПУСК № 2 (34)

Свідцтво про державну реєстрацію

друкованого засобу масової інформації

Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року

Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, російська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року

Номер затверджено на засіданні науково-методичної ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 4 від 18 травня 2020 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Заболотний В.Ф., д.філ.н. Войцехівська Н.К., д.філ.н., проф. Слободинська Т.С., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В., к.мист-ства Іскра С.І., к.пед.н. Головська І.В., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Луцинкевич Л.А., Царик А.П.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу/[ред.кол.: Войцехівський К.Ф. (гол.ред) та інші]. – Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2020. – Випуск 2(34). – 148с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2020

З М І С Т

С Л О В О Р Е Д А К Т О Р А

МАРЦЕНЮК О.Г., РУДА Т.В.

Видавнича діяльність Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»5

П Е Д А Г О Г І К А О С О Б И С Т О С Т І У В И М І Р А Х П Е Д А Г О Г І Ч Н О Ї М А Й С Т Е Р Н О С Т І

БАРЩЕВСЬКА І.В

Особливості діагностики та педагогічного супроводу дітей із синдромом Аспергера....11

УКРАЇНЕЦЬ І. М.

Гурткова робота як складова частина науково-дослідницької роботи студентів13

НЕНЧИНСЬКА Л.В., ТУРЛЮК С.В.

А на вечорницях дівки-чарівниці. Потоковий виховний захід «Андріївські вечорниці на сучасний лад»16

МАЗУР Т.А.

Виховна година на тему: «Традиції чаювання в різних країнах світу».....22

ОМЕЛЯНЧИК Т.Г., НЕНЧИНСЬКА Л.В.,

Художнє розв'язання Остапом Вишнею одвічних проблем людини та природи, людини та пам'яті, людини та вічності буття, людини та землі, на якій вона живе29

РОМАНУХА Ю.В

Калейдоскоп виховної роботи34

О С В І Т Н І І Н Н О В А Ц І Ї : П Е Д А Г О Г І К А , П С И Х О Л О Г І Я , М Е Т О Д И К А В И К Л А Д А Н Н Я

БЕРЕЗІЙ ІННА

Сучасний вихователь-методист закладу дошкільної освіти38

ВЕГЕРУК ІРИНА

Методика формування іншомовної лексичної компетентності учнів41

ГОРЕЦЬКА ДІАНА, ГРИГОРЯН АЛІНА

Сучасні підходи до формування естетичної компетентності молодших школярів на уроках музичного мистецтва.....46

ЗАТКОВСЬКА МАРІЯ

Проблема організації естетично-творчої діяльності школярів50

ІЩУК ОКСАНА

Особливості організації діагностики потенційно обдарованих дітей55

КУПРЯШОВА ТАЇСІЯ

Використання інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови60

ЛАУТА ЛЮДМИЛА

Засоби досягнення результативності у навчанні англійській мові63

ЛЕЛЕКА АНАСТАСІЯ

Використання різних видів наочності в процесі формування мовної компетентності учнів.....67

МАРТИНЮК ОЛЬГА

Діагностика мотиваційного компоненту навчальної діяльності молодших школярів71

МЕЛЬНИК АНАСТАСІЯ

Розвиток образного мислення школярів засобами музичного мистецтва76

ПАВЛОВА ОЛЕКСАНДРА

Психолого-педагогічні особливості взаємодії вчителів та батьків з дітьми підліткового віку81

РИЖУК ГАННА

Формування екологічної свідомості дошкільників засобами природи за В.О. Сухомлинським85

СЛИВА АННА

Використання інформаційно-комунікативних технологій для формування екологічної культури здобувачів дошкільної освіти засобами народної педагогіки89

КНИШ ОЛЬГА

Диференційований підхід у навчанні93

ТКАЧУК ВАЛЕРІЯ

Комплекс вправ для формування іншомовної монологічної компетентності учнів95

ФЕЄР ВІТАЛІЯ

Методика використання інтерактивної дошки «Smart Board» на уроках англійської мови100

ХОМЕНКО СВІТЛАНА

Формування мовленнєвих компетентностей дітей дошкільного віку в процесі ознайомлення з українськими прислів'ями та приказками103

МОВА, КУЛЬТУРА ТА ПЕРЕКЛАД У ДОСЛІДЖЕННЯХ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ

НЕНЧИНСЬКА ТЕТЯНА, ДУДКЕВИЧ ІВАН

Міжмовні омоніми108

ЗАБЛОЦЬКА АНЖЕЛІКА

Extension in Lexis of Modern English111

ЗАРІЧАНСЬКА ОЛЬГА, КИРИЛОВСЬКА ЛЕНА

Місце іншомовних запозичень в словниковому складі англійської мови114

МАРТИНЮК ЮЛІЯ

American English in Belles-Lettres119

МІХАЙЛОВА ДІМІТРІЙКА, ТРОФІМЧУК ЄЛІЗАВЕТА

Скорочення у сучасних англомовних ЗМІ: особливості їх використання у пресі та труднощі їх перекладу123

РЕМЕНЯК СОФІЯ, КУЛИК АНЖЕЛІКА

Варваризми в сучасній українській мові127

БАЛИК ТЕТЯНА

Providing Feedback at the English Lesson133

ДУБРОВІНА ОЛЬГА

Indian English and the Linguistic Situation in India136

ФЕЄР ВІТАЛІЯ

English as the Language of International Communication139

**СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА**

УДК 373.3.015.316: 111.852:7

ГОРЕЦЬКА ДІАНА, ГРИГОРЯН АЛІНА,

студентки факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Науковий керівник: ЧОРНА Н.Б.

*кандидат педагогічних наук, викладач кафедри теорії та методики музичного
виховання КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

Annotation. The article considers modern approaches to the formation of aesthetic competence of junior schoolchildren in music lessons. The urgency of this problem is determined. The essence of the concepts "aesthetics" and "competence" is specified. The specifics of teaching music lessons at school are highlighted. Methodical methods of formation of aesthetic competence in school practice are presented.

Key words: aesthetics, competence, artistic and aesthetic activity, musical art.

Постановка проблеми. Сучасне реформування української школи та зміни в культурному житті країни зумовлюють необхідність оновлення змісту загальної та мистецької освіти України. Сьогодні постала проблема естетизації життя суспільства та більш активного використання впливу прекрасного в усіх сферах життєдіяльності людини. Адже, естетичне виховання – це цілеспрямований систематичний вплив на особистість з метою її розвитку, тобто формування смаків, почуттів, естетичного свідомості, правильного розуміння прекрасного в дійсності і в мистецтві.

Це спонукає освітян до пошуку її розв'язання, шляхом впровадження нових форм, методів і прийомів організації навчально-виховного процесу на засадах єдності краси та доцільності. Враховуючи сучасні тенденції розвитку мистецької освіти,

набуває актуальності проблема формування естетичної компетентності молодого покоління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування естетичної компетентності молодших школярів є популярною та актуальною. Так, у сучасній філософській, психологічній, педагогічній, мистецтвознавчій літературі висвітлено форми і методи естетичного виховання школярів, а також визначено коло проблем, які стосуються його значення і функцій у формуванні особистості людини, розвитку позитивних типів особистості, зв'язку з іншими напрямками виховання (А. Алексюк, М. Євтух, Б. Кобзар, О. Кононко, М. Лазарєв, В. Лозова та ін.).

Ідеї, які обґрунтовують необхідність вдосконалення початкового естетичного виховання засобами музичного мистецтва,

містить спадщина класиків музичної педагогіки (О. Апраксина, А. Артоболовська, Б. Асаф'єв, Л. Баренбойм, Н. Ветлугіна, Д. Кабалевський, К. Стеценко та ін.).

Актуальними в контексті означеної проблеми є праці відомих зарубіжних педагогів-музикантів Б. Бартока, З. Кодая, К. Орфа, П. Хауве та ін., які наголошували, що основою процесу естетичного виховання є спільна діяльність педагога і дитини, спрямована на розвиток у неї здібностей до сприймання прекрасного, мистецьких цінностей і продуктивної діяльності.

Метою статті є висвітлення сучасних підходів до формування естетичної компетентності молодших школярів й презентація методичних прийомів для використання в шкільній практиці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Передусім, слід зазначити, що сприйняття й розуміння прекрасного починається ще у дитинстві. Так, видатний український педагог В. Сухомлинський у своїх роботах наголошував: «Чуйність, сприйнятливість до краси в дитячі роки незрівнянно глибші, ніж у більш пізні періоди розвитку особистості. Все прекрасне, що існує в навколишньому світі й створене людиною для інших людей, повинно доторкнутися до серця дитини»[6].

Потреба в красі й доброті у дитини відрізняється з його перших днів. Важливо, щоб з дитинства сприйняття краси збереглося на все життя, а для цього дитину треба вчити бачити прекрасне навколо себе – у природі, у діяльності людини, у відносинах між людьми, їх вчинках, поглядах, судженнях. Поступово пізнаючи цю красу навколишнього буття, дитина збагачує свій внутрішній світ, відгукується на життєві явища, відносини, предмети. З огляду на це, головним завданням сучасної школи є естетичне виховання молодших школярів.

У контексті означеної проблеми розглянемо ключові поняття.

«Естетика» (грец. *aisthetokos* – почуття, почуттєвий) – це наука про загальні закономірності художнього освоєння дійсності людиною, суть і форми відображення дійсності й перетворення життя за законами краси»[7].

Введення дитини у світ краси і гармонії є важливим завданням естетичного виховання. Адже, естетичне виховання це послідовне формування у дітей естетичного ставлення до життя, розвиток сприймання і розуміння прекрасного у мистецтві, природі, взаєминах людей, художніх потреб і здатності до художньої творчості.

Поняття «компетентність» (*від. лат. competentis*) – коло питань, у яких людина добре обізнана, має знання та досвід) означає проінформованість, обізнаність, авторитетність [1].

Естетична компетентність – це сприйняття мистецтва як засобу самореалізації особистості, включає в себе розуміння прекрасного і потворного в мистецтві і навколишній світ, розвиток естетичних почуттів і переживань, формування естетичних умінь і прагнення створювати прекрасне, розвиток художніх здібностей, обдарувань в якій-небудь сфері мистецтва, включення в творчу діяльність [3].

Оскільки естетичне виховання передбачає загальну ерудованість особистості в галузі національної культури, прилучення її до народного мистецтва (пісенного, танцювального, хореографічного, образотворчого, декоративно-прикладного), то можливо використовувати різні методи, прийоми й творчі завдання.

На основі вивчення досвіду сучасних педагогів музичного мистецтва пропонуємо розглянути їх.

Методичний прийом «Зустріч з природою» вчить молодших школярів бачити

гармонійність, красу, багатство барв кожної пори року, відтворювати свої враження в усній розповіді, малюнках та ін. Розповіді вчителя про те, що природа є наймогутнішим і найдосконалішим творцем прекрасного спираються на інтеграцію мистецтв, яка відображається в живописі, музиці, поезії (наприклад, "Пори року" П. Чайковського, репродукції картин С. Васильківського, І. Шишкіна та ін.). Для педагога важливо підібрати такі слова для супроводу спостереження, які відповідали б завданням естетичного виховання [2].

Важливим засобом естетичного виховання молодших школярів є використання ігрових прийомів навчання, що створює позитивну емоційну атмосферу, сприяє ефективному оволодінню зображувальними навичками та вміннями, а також розвитку інтересу до творів музичного мистецтва. Зокрема, такі як: ігри-експериментування; сюжетні ігри (сюжетно-відображувальні, сюжетно-рольові, режисерські, театралізовані); навчальні ігри (дидактичні, сюжетно-дидактичні, рухливі); розважальні ігри (ігри-забави, ігри-розваги, інтелектуальні, святково-карнавальні, театральні-постановні); ігри, що мають своїм джерелом історичні традиції етносу (народні) [2; 7].

Благодатним матеріалом формування естетичної компетентності молодших школярів є використання вчителем музичного мистецтва дитячої опери-казки. Адже, оперна музика як засіб емоційно-образного пізнання життя має величезний виховний потенціал. Тому постановка опери-казки може стати реальним стимулом не тільки для заглиблення учнів у світ музичних образів, але й засобом для розвитку творчих здібностей та естетичних смаків.

Практика стверджує, що постановка з молодшими школярами опери-казки потребує декілька підготовчих етапів: робота над малими формами, освоєння елементів

сценічної лексики тощо. Важливим є вивчення педагогічних принципів видатного режисера: розвиток уваги, творчої уяви, мови як специфічних форм пізнання оточуючого життя та спілкування людей.

Вже на перших заняттях учитель знайомить учнів з виразними рухами, які підкріплюються мімікою, жестикуляцією, позою, загальною пластикою, за допомогою яких можна передати емоційні хвилювання та душевний стан людини. Творчий пошук виразно-образних прийомів у вже знайомих музичних творах (піснях) викликає зацікавленість у дітей будь-якого віку. Реалізуючи програмні вимоги музично-ритмічного виховання (маршування, плескання в долоні) і використання танцювальних рухів як одного із засобів сприймання та вираження образу, вчитель звертає увагу учнів на важливість підключення виразних рухів з метою творчої передачі образу.

Музично-сценічна діяльність завдяки схильності школярів до рухливості, гри, фантазії, виявляється, як підтверджує практика, дуже продуктивною. Вона допомагає подальшому розвитку музично-театральних інтересів та творчих здібностей. Театральна вистава викликає у дітей величезне емоційне захоплення і сприяє музично-естетичному розвитку.

В музичній літературі існує низка дитячих опер, які школярі можуть не лише слухати, а й виконувати самостійно. Майже усі опери створені на казкові сюжети, які насичені глибоко віковою мудрістю, вони з раннього віку допомагали та допомагають дітям розширити їхній світогляд, знайомлять з різними явищами природи, навчають справедливості, працьовитості, любові до рідного краю. Так, доцільно запропонувати молодшим школярам ознайомитися з такими операми-казками, як «Івасик-Телесик» К.Стеценка, «Муха Цокотуха» М.Красева,

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ: ПЕДАГОГІКА, ПСИХОЛОГІЯ, МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ

«Козенятко Рудуду» Т.Потапенка, «Коли є друзі» Т.Завалішиної, а також дитячі опери («оперки») М. Лисенка «Коза-Дерева», «Пан Коцький», «Зима і Весна», які є цінним матеріалом, що органічно вплітає в себе казковий сюжет та прекрасний музичний матеріал, побудований на народно-пісенній основі.

Виховна місія запропонованого методу полягає в тому, щоб розширити коло спілкування й духовний простір кожної дитини, доповнити її реальне спілкування з уявним – героями художніх творів. Поняття естетичного виховання визначається як виховання здатності сприймати, відчувати, розуміти прекрасне і засуджувати зло в житті та мистецтві. Воно формує прагнення самому брати участь у перетворенні навколишнього світу, залучає до художньої діяльності та розвитку спеціальних творчих здібностей.

Важливим аспектом формування естетичної компетентності молодших школярів є розвиток естетичного почуття, що виникає при сприйнятті чи виконанні музики, які є ознакою їх музично-естетичного смаку. Адже, музика – це «мова почуттів», що хвилює, створює певний настрій і цим самим викликає відповідні думки, змушує мислити. Тому так важливо поясненням, словом підсилити переживання дітей [5].

Розвинений музичний смак – це здатність насолоджуватися цінною в художньому

відношенні музикою. Формувати справжній музично-естетичний смак можливо лише із зосередженням величезної уваги слухання, сприйняття музики. Починати становлення процесу музичного сприйняття в учнів слід з чуттєвого аспекту, з пробудження емоцій, формування емоційної чуйності як частини музично-естетичної культури. Вчитель на уроках музичного мистецтва надає необхідні музично-естетичні уявлення, систематично поповнюючи коло вже наявних знань, тим самим він має на меті виховання естетично розвиненого слухача музики, що володіє певною мірою сформованим музично-естетичним смаком.

Висновки. Отже, музичне виховання – одна із складових естетичного виховання молодших школярів, що відіграє особливу роль у всебічному розвитку особистості. Завдяки специфічній інтонаційній природі музики як засобу естетичного впливу, музичне виховання позначається не тільки на художній сфері, а й на загальному духовному розвитку особистості, розкриваючи в процесі активних занять музикою такі здібності, як образна уява, пам'ять, творче мислення, фантазія тощо. Естетична компетентність молодших школярів базується на достатніх у своїх мистецькій галузі вміннях, а також естетичному ставленні до творів мистецтва взагалі і до музики зокрема.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бондар С. Термінологічний аналіз понять “компетенція”, і “компетентність” у педагогіці: їх сутність та структуру / Світлана Бондар // Освіта та управління. – 2007. – Т. 10. – №2. – С. 95-99.
2. Кушка Я.С. Методика музичного виховання дітей : навч.-метод. посібн. для студентів ВНЗ I-II рівнів акредитації – 2003. – 224с.
3. Масол Л. Концепція загальної середньої освіти / Людмила Масол // Мистецтво та освіта. – 2004. – №1. – С. 2-5.
4. Мистецтво у розвитку особистості : Монографія /за ред., передмова і післямова Н. Г. Ничкало. – Чернівці: Зелена Буковина, 2006. – 224с.
5. Сухомлинский В.А. Сердце отдаю детям. / В.А. Сухомлинский. – Рад. школа, К. – 1972.

Стаття надійшла до редакції
25.05.20

**ПРОБЛЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ЕСТЕТИЧНО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ
У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ**

УДК 37.015.31: 111.852:7

ЗАТКОВСЬКА МАРІЯ,

студентка факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Науковий керівник: ГАВРИЛЮК О.А.

*кандидат педагогічних наук, викладач кафедри теорії та методики музичного
виховання КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

Annotation

The organization of aesthetic and creative activities of schoolchildren is a priority in the educational process of secondary schools. The article highlights the main points of the problem of organizing the aesthetic and creative activities of schoolchildren. The issues of setting tasks of aesthetic and creative education of schoolchildren and problems of aesthetic and artistic value in aesthetic and creative activity of students based on the requirements for the development of the creative personality of schoolchildren according to the new Educational State Standards and the concept principles of the New Ukrainian School are studied in this article.

Keywords:

Aesthetic and creative activity, aesthetic education, creative process, aesthetic consciousness, phenomenological aesthetics.

Постановка проблеми. На сучасному рівні музичної освіти та виховання, зокрема, згідно нового Державного стандарту освіти та розбудови Нової української школи, значно підвищуються вимоги до розвитку творчої особистості школярів, що ґрунтується на гнучкому продуктивному мисленні, розвиненій активній уяві для розв'язання різних життєвих завдань.

Від активізації творчого потенціалу дитини, формування її культурної компетентності, самостійної естетично-творчої діяльності значною мірою залежить стан розвитку окремої особистості та суспільства загалом, а тому організація

естетично-творчої діяльності школярів є пріоритетним завданням у навчально-виховному процесі загальноосвітніх закладів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У сучасних наукових джерелах з педагогічних та психологічних наук (В. Андрєєв, М. Махмутов, Т. Кудрявцев, А. Хуторський) акцентується увага на виявленні засобів підвищення рівня творчої діяльності школярів, організації їх спільної творчої активності, формуванні естетичного смаку та розвитку методологічної культури у процесі виконання творчих завдань.

Питання формування і розвитку творчого потенціалу особистості, особливості її